

Vyjádření k diplomové práci Anny Fulíkové

Mirko Hanák v kontextu dobové ilustrace

Anna Fulíková si zvolila obtížné téma. V monografické práci, věnované ilustrační tvorbě Mirko Hanáka vyšla ze specifiky knižní praxe po znárodnění nakladatelství, pokusila se ukázat, jak se s ní vyrovnávali umělci různých, tedy i meziválečných generací ve střídajících se politických tendencích, jak se v 50. a 60. letech proměňovaly názory na funkci ilustrace, jak se odrážely v dobové kritice a posléze jak je ilustrace daného období hodnocena dnes.

Autorka k těmto tematům prostudovala značné množství literatury, snažila se zhodnotit její přínos i její nedostatky.^{1.} Pochopitelně neměla ještě tolik zkušeností, aby předem odhadla spolehlivost některých informačních zdrojů, zatímco jí unikly souhrnné, lektorované publikace z poslední doby, vzniklé již z odstupů a bez cenzurních zásahů.^{2.}

Při vytváření tohoto velmi širokého rámce či panoramatu doby a dětské knihy zůstalo autorce na vlastní tvorbu Mirko Hanáka poměrně málo prostoru. Tak málo, že nezaznamenala jeho art-protisy, kde pracoval s velkou plochou a se zcela jiným materiálem, nebo naopak návrhy nejmenších grafických listů - poštovních známek.

K charakteristice Hanákovy ilustrační tvorby^{3.} využila autorka dnes velmi oblíbeného způsobu - porovnávání: porovnávání jeho raných a pozdějších ilustrací k témuž dílu - k Rybaříkům na Modré zátocce od Karla Nového - a jejich konfrontací s ilustracemi Toyen nebo porovnání ilustrací Tomečkova Stříbrného lipana s ilustracemi Antonína Pospíšila, vzniklými o dvacet let dříve.

Samostatnou kapitolu věnovala autorka česko-čínským vztahům v letech 1951 - 1956^{4.} a v té souvislosti i vlivu čínské tušové kresby na Hanákovu tvorbu. Zde je asi její největší přínos. Technika čínské tušové kresby mu ukázala cestu, která byla blízká jeho ustrojení. Ale s generací "zlatých let šedesátých", snad přesněji s jejím hlavním

proudem, její pojile tíhnutí k abstraktnímu tvaru, okouzlení barvou a důraz na atmosféru příběhu.

Anna Fulíková časte píše o Mirko Hanákovi především jako o ilustrátorovi dobrodružné literatury, ačkoliv řada jím doprovázených knih je věnována hlavně přírodě a nevykazuje znaky typické pro dobrodružný žánr - to jest mýtus hrdiny, mýtus exotiky a napínavý děj, jak je aspoň stanovuje literární věda.^{5.}

Kdyby auterka použila bibliografické zdroje Artie přesvědčila by se, že k nejúspěšnějším Hanákovým titulům patřily také ilustrace veršů, v nichž pracoval s obrazovou metaforou. V některých jazykových verzích vznikaly na ilustrace nové texty. Mnoha reedic se dočkaly rovněž jeho ilustrace pohádek, ať už v podobě obrázkové knihy s jediným příběhem nebo souborem pohádek několika zemí.

Ještě po umělcevě smrti inspirují jeho akvarely ke vzniku nových knížek, což by mohlo patřit do další kapitoly - Život po životě.

Ve stanoveném rozsahu však Anna Fulíková prokázala dostatečnou schopnost pracovat s literaturou i s obrazovým materiálem a zaujímat k danému tematu vlastní stanovisko, takže její diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit výborně.

V Praze 17.ledna 2017.

Blanka Kehlíková

Poznámky:

1. Například citaci spisovatele Adolfa Branalda nelze považovat za odbornou literaturu. Jde o osobní vyznání obdivu k Mikoláši Alšovi /str.42/, údaje ke Komenského dílu Orbis pictus jsou zcela chybné /str. 41/. Orbis pictus vyšel poprvé v Norimberku nikoliv 1685, ale 1658, v Čechách u Pospíšila v Hradci Králové 1833. Nevyšel "česky", ale několikajazyčně, protože byl zároveň jazykovou učebnicí. Rozperné údaje poskytují rovněž internetové stránky ke vzniku mezinárodní organizace pro dětskou knihu - IBBY /str.7, 20, 25/.
2. 60 let na křídlech Albatrosu, publikace ke stejnojmenné výstavě v Klementinu 25.11.2010, auterka výstavy Alena Ježková, texty Jana Čenkové a Jan Reus, Praha 2009. Příběh BIB, Polstoročie Bienále ilustrácií Bratislava v spemienkach a Příběh Bienále ilustrácií Bratislava ve faktech a ebrazech, Bratislava 2015. Blanka Stehlíková, Příběh české ilustrované dětské knihy 1900 - W 2000 /přepracovaný scénář stálé expozice/ Sladovna Písek 2010.
3. První monografická studie Mirke Hanáka s bibliografickým soupisem vznikla za auterova života. Hanák se dožil i jejího vydání, byť už v nemocnici. Účastnil se také vernisáže výstavy Hanák + Tomeček, uskutečněné 29.června 1971 k jeho padesátinám a k pětadesátinám jeho přítele spisovatele v Galerii Albatros.
4. Vedle výstav čínského umění sehrály svoji úlohu také například cesty Zdenka Sklenáře, Zdenka Seydla a Vincence Vinglera do Číny, Václava Sivka do Vietnamu, které se u každého z nich jiným způsobem promítly do jejich tvorby. Dlouhodobě studovali na čínských akademiích například Jaroslav Bejček a Zdeněk Hejzlar, kteří se domů vrátili s čínskými kolegyněmi - manželkami.
5. Jako knihy o přírodě jsou v rejstřících uváděny knihy Karla Nového, Jaremíra Tomečka, Rude Merice, Jana Vrby, Felixe Saltena, Henryho Williamsona. Podobně postupují editoři zahraničních auterů Artie - Animal Folk Tales, 1968 a Favourite Animal Adventure Stories, 1972.